

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

"Ik ben de Deur"

Johannes 10:9a

We weten allemaal wat een deur is. Het is de toegang tot het huis. Het is niet prettig voor een dichte deur te staan. Of nog erger: wanneer de deur voor je dichtgedaan wordt! Voor u hier in mijn huis geen plaats. Er is een deur die voor niemand opengaat. Voor koning noch onderdanen, voor rijken noch armen, voor geleerden noch eenvoudigen. Dat is de deur naar het paradijs. We zijn daar allemaal van afkomstig. Die deur hebben we zelf dichtgedaan. Wat zeg ik: op het nachtslot geworpen! We zijn van God afgeweken met een eeuwige afwijking. Moedwillig en vrijwillig! We leven nu dus buiten het paradijs, gescheiden van God, en innig verbonden met de wereld. Hoe kleeft mijn ziel aan het stof, aan de duivel, voor wie we gekozen hebben en aan de zonde, waarvan wij een slaaf zijn geworden. Bij de mens vandaan is het onmogelijk in het paradijs te komen. Nee, bij de mens vandaan niet mogelijk, maar o eeuwig wonder, bij God vandaan wel!

De Heere Jezus predikt: "Ik ben de Deur". Dat is een gelijkenis. We moeten hierbij denken aan een oosterse schaapskooi, een grote ommuurde ruimte in de open lucht, met een opening in de muur. In die opening staat de herder van de schapen. Hij fungeerde dus als een deur. 's Avonds laat hij de kudde binnen en 's morgens laat hij ze uit. Door middel van dit beeld maakt Jezus de schare duidelijk Wie Hij is. "Ik ben de Deur". De Deur van het Koninkrijk van God.

Voor we verder gaan, willen we eerst met elkaar overdenken hoe die deur er gekomen is. Daartoe heeft Christus het paradijs verlaten, de hemel verlaten en is Hij afgedaald tot op de bodem van de zee van onze ellende. In de stikdonkere nacht van kerst is Hij op aarde gekomen en heeft onder ons gewoond. Onder ons!

Begrijpt u dat? Onder ons. Ver bij Zijn Vader vandaan. Ver bij de Hemel vandaan; 33 jaar lang. Daar komt nog iets bij. Hij is gekomen tot de Zijnen, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Ze hebben Hem verworpen. Waarom? Zij erkenden Hem niet als de van de Vader gezondene. Zij miskennden Hem als de Zoon van God. Buiten Jeruzalem, buiten de heilige stad, is Hij aan het schandhout genageld en daar heeft Hij het in grote zielsbenauwdheid uitgeroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Voor Hem de hemel dicht, opdat Hij voor een doemschuldige zondaar de Deur zou zijn naar het Vaderhart Gods! Hij heeft voor de zonde betaald. Aan het recht van God voldaan. De vloek veranderd in een zegen! De deur geopend naar het paradijs. "Ik ben de Deur".

Hij is de goede Herder. De Herder, Die Zijn leven gegeven heeft voor de schapen. David mocht in Psalm 23 er al van zingen: "De Heere is mijn herder, mij zal niets ontbreken". Ja, dat zeiden de Farizeeën en Schriftgeleerden ook: "mij zal niets ontbreken". Maar als twee hetzelfde zeggen, dan is het nog niet hetzelfde! David had alles buiten zichzelf in Christus. Zij echter dachten dat zij alles hadden, buiten Christus om. In zichzelf. Zij meenden dat zij al een burger waren van het Koninkrijk. Zij hadden zelf een deur gemaakt van eigenwillige godsdienst en goede werken. In hun twistgesprek met de Heere Jezus over de genezing van de blindgeborene zeiden ze: "Zijn wij dan ook blind?" Inderdaad. De blindheid brengt echter mee, dat je de blindheid niet ziet. De prediking van vrije genade is voor hen een ergernis. Zij dachten dat ze alles waren en de Heere Jezus zegt: "U bent niets". Dat verwekte vijandschap. En er is niets dat meer vijandschap verwekt, dan dat de mens wordt aangetast in zijn godsdienst!

We kunnen alleen door die deur als een arme naakte zondaar. Wie van elders inklimt, is een dief en moordenaar. "Gans hulpeloos tot Hem gevloeden, zal Hij ten Redder zijn". "Wie in het stof lag neergebogen, wordt door Hem weer opgericht". Alles wat we meer zijn dan een arme zondaar, dat zijn we teveel. Dan kunnen we die Deur niet door. Dan blijven we er buiten. Voor eeuwig. En dat niet omdat er bij de Heere geen genade genoeg zou zijn, maar omdat wij het Evangelie versmaden. Omdat we niet van ons voetstuk af willen. Van nature doet niemand dat. Door almachtige en inwinnende genade legt de mens de wapens van verzet neer aan de voeten van Hem Die predikt: "Ik ben de Deur".

De geringste geloofsoefening geeft al zoveel vreugde. De mogelijkheid van zalig worden te mogen zien in die Deur. Dan leven we het in: ik sta er buiten. Hoe gaat het naar God schreiende hart roepen: "Och, werd mijn ziel door U gered!" Voor zulken wordt het een eeuwig wonder. Ik ben de Deur. Zondaren en goddelozen met Hem verzoend. "Die door Mij ingaat, zal behouden worden". Die kan niet meer omkomen! Immers, wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?

Ze zullen bij Hem hebben, leven en overvloed! Ze zullen ingaan en uitgaan en weide vinden. 's Avonds gaan ze in de stal. Daar zijn ze veilig. 's Morgens gaan ze uit en leidt de goede Herder hen naar de grazige weiden. Veiligheid en verkwikking. Dagelijks uit Christus te mogen worden bediend. Dat is zaligheid. Als de Heere er Zelf niet aan te pas komt, zal niemand door die Deur ingaan. Dat is één van de eerste dingen die Gods kinderen, wanneer ze wat dieper ingeleid worden in het stuk der ellende, moeten zeggen. Een eenzijdig

werk. In de verwerving en toepassing van het heil. Soli Deo Gloria!

Mijn onbekeerde lezer: vraag veel om ondekkend licht, om die Deur te mogen zien! Buiten die Deur is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf! Ik ben de Deur!

Wijlen ds. P. Beekhuis

VAN DE ADMINISTRATIE

Over de afgelopen twee weken hebben wij totaal aan giften een bedrag ontvangen van 45 euro. Tevens konden wij weer enkele nieuwe abonnees verwelkomen.

Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-8509558.

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

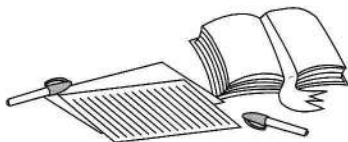
Abonnementsprijs voor de Vere-
nigde Staten en Canada 6 dollar per
jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met
een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

VAN DE REDACTIE

Inhoud.

U treft een meditatie aan van wijlen ds. P. Beekhuis over Johannes 10:9a. Ds. J.P. Boiten geeft informatie over het werk van de Generale Synode. Ds. M.C. Tanis schrijft een artikel waarin terecht wordt gewaarschuwd tegen het op de achtergrond raken van de Psalmen. Van de hand van ds. K. Visser treft u weer een artikel aan "Voor de jeugd". We schreven zelf een slotartikel over 'Vrouw en ambt.'

Ds. M. Vlietstra

Ds. Vlietstra maakt het nu wij dit schrijven goed. Hij zal D.V. donderdag 31 januari aan zijn gal geopereerd worden en zal dan hoogstwaarschijnlijk ongeveer een week in het ziekenhuis moeten verblijven voor herstel. We hopen van harte dat ds. Vlietstra mag doorgeholpen en gespaard wor-

den opdat hij in de toekomst nog mag voorgaan in de kerken en zijn bijdrage mag leveren aan 'Bewaar het Pand.' We wensen ds. Vlietstra en zijn vrouw, die een ingreep aan haar hand heeft te ondergaan, van harte sterkte en de nabijheid des Heeren toe.

Promotie drs. S.Y. Lee

D.V. Dinsdag 5 februari 2002 hoopt drs. S.Y. Lee te promoveren te Apeldoorn. Zijn dissertatie draagt als titel 'Grace and Power in Pentecostal and Charismatic Theology.' (Genade en kracht in pinkster- en charismatische theologie). Conclusie van Lee is dat het primaat van de goddelijke genade boven geestelijke kracht in de pinkster- en charismatische theologie is verzuimd.

Verschijningsdatum volgende nummer.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 7 februari verschijnen. Copy graag binnen donderdag 31 januari.

AvH.

DE VROUW EN HET AMBT (5-SLOT)

Vrouwen in het Nieuwe Testament.

In Griekenland bezat de vrouw in het publieke leven geen rechten. In de Romeinse cultuur kreeg de vrouw langzaam meer rechten. Bij de Joden namen de vrouwen een ondergeschikte positie in. Jezus heeft de achterstelling van vrouwen doorbroken. Dat zien we al in het geslachtsregister van Mattheus 1 waar de namen van een aantal vrouwen wordt genoemd, wat onder de Joden hoogst ongebruikelijk is. Vrouwen en mannen zijn schepselen van God. Jezus heeft gesproken met en tot vrouwen. Man en vrouw zijn gelijkwaardig in de ogen van Christus. Heel wat vrouwen werden genezen door Jezus. Er worden ook vrouwen genoemd die tot geloof kwamen. Vrouwen dienen Jezus en volgen Hem. Er valt te denken aan de Lofzang van Maria en de woorden van Anna. Jezus erkent de vrouw als volwaardig mens. Daarmee is Hij ingegaan tegen allerlei bestaande vooroordelen uit Zijn tijd. Toch blijft er onderscheid. Alleen mannen werden aangesteld als apostelen. Ook in de vacature van Judas wordt er geen vrouw voorgedragen. We lezen op blz. 68 van het rapport 'Vrouw en ambt' De door Jezus

erkende gelijkwaardigheid van man en vrouw, leidt er blijkbaar niet toe dat elke taak waartoe een man in Gods Koninkrijk geroepen kan worden, ook door een vrouw vervuld zou kunnen worden.

Hoe zagen de apostelen de positie van vrouwen? De manier waarop Jezus de vrouw heeft benaderd werkt door bij de apostelen. In Handelingen 1 zijn vrouwen aanwezig in de kring van de discipelen om biddend de komst van de Heilige Geest te verwachten. Mannen en vrouwen delen in de vervulling met de Heilige Geest. De apostelen verkondigen het Evangelie ook aan vrouwen. Paulus predikt zelfs in Hand. 16 alleen tot vrouwen. Vrouwen krijgen heel snel een volwaardige plaats in de gemeente. We lezen op blz. 69: *Toch betekent gelijkwaardigheid, inschakeling en waardering kennelijk niet dat de vrouw een gelijke positie als de man ontving.*

Welke plaats namen de vrouwen in de gemeente in? **Prisc(ill)a** is samen met Aquila haar man Paulus meer dan eens tot grote steun geweest. Paulus heeft gastvrijheid bij hen genoten en

later stelden zij hun huis ter beschikking van de gemeente. Priscilla wordt medewerkster genoemd. Dit woord duidt echter niet op een officieel erkende positie in de gemeente. De nadere uitleg die Priscilla en Aquila aan Apollos hebben gegeven betreft geen vorm van onderwijzen in het openbaar. Er kan geen ambtelijke status uit worden afgeleid.

Euodia en Syntyche. Paulus zegt dat zij met hem in het Evangelie gestreden hebben, Filipp. 4:2 en 3. Dit kan van veel activiteiten in de gemeente gelden en behoeft niet op het ambt te zien. Hetzelfde geldt van **Maria, Tryfena, Tryfosa en Persis**, Rom. 16. **De dochters van Filippus**, Hand. 21:8-9. Uit Handelingen 21 valt niet af te leiden dat dit profeteren plaatsvond in de openbare samenkomst van de gemeente. **Febe**, Rom. 16: 1 en 2 wordt een diakonos genoemd. Dit kan iemand aanduiden die in algemene zin dienstbaar is in de gemeente, zonder officiële aanstelling. **De weduwen**, 1 Tim. 5. Dit zijn oudere godvruchtige weduwen. Paulus vermeldt hun taak apart, wat doet vermoeden dat hun arbeid niet zondermeer gelijkgesteld kan worden aan wat door de opzieners en diakenen werd gedaan. **De vrouwen**, 1 Tim. 3:11. Hier kan het gaan om werk dat in nauw verband staat met het diaconale werk. Mogelijk valt hier te denken aan het onderscheid in de vroeg-christelijke kerk waarin diakenen werden bijgestaan door diaconessen die hulpdiensten verrichtten. We lezen op blz. 73: *Er is dan sprake van twee soorten diakenen: de ene soort omvat alle aspecten van het diaconale werk inclusief de leidinggevende, en de andere soort beperkt zich tot het praktische werk onder leiding van de eerstgenoemde categorie.*

Kernteksten

Dit zijn gedeelten uit het Nieuwe Testament die beslissend zijn voor het verstaan van de positie van vrouwen in de gemeente van Christus: 1 Kor. 11 en 14, Galaten 3, Efeze 5 en 1 Tim. 2. 1 Kor. 11: 5 bevat aanwijzingen voor het bidden en profeteren van vrouwen. 1 Kor. 14:34 spreekt over het zwijgen van vrouwen in de gemeente. We lezen op blz. 75 van het rapport dat Paulus over alle vrouwen spreekt:

Daarmee zijn de regels met betrekking tot het bidden en profeteren alsmede de hoofdbedekking niet te

beperken tot de gehuwde vrouw, maar ze zien op alle vrouwen in de gemeente. Maar welk spreken wordt nu eigenlijk verboden? Op blz. 80 lezen wij dat de mannen gezaghebbend onderricht geven en spreken in de gemeente(samenkomst). Dit spreken is de vrouwen verboden. Dit geldt alle gemeenten. Paulus beroept zich in 1 Kor. 11 op de wet (vs. 34) en op zijn apostolisch gezag (vs. 37). In Galaten 3: 27-29 gaat het om de eenheid in de rechtvaardiging door het geloof, niet om eenheid in functies binnen de gemeente. Het woordgebruik van Paulus wijst erop dat hij teruggrijpt op de schepping. De op de schepping teruggaande verhouding van man en vrouw wordt in de gemeente niet teniet gedaan, maar geëerbiedigd.

In Efeze 5: 21-33 staat dat de man hoofd is van zijn vrouw zoals Christus het Hoofd is van Zijn gemeente. Man en vrouw dragen het beeld Gods en voeren de scheppingsopdracht uit. Paulus noemt de man het hoofd van de vrouw en tegen de vrouw zegt hij dat zij zich aan de man moet onderwerpen. Aan de man wordt niet opgedragen zich te onderwerpen aan de vrouw. In 1 Tim. 2:1-7 gaat het niet om een verbod aan allen die de dwaalleer hebben verbreid. Het verbod van Paulus aan de vrouwen om te leren is niet gegeven uit reactie tegen hun mogelijke betrokkenheid bij het verbreiden van de dwaalleer. Paulus spreekt met apostolisch gezag. In vers 11 staat dat de vrouw zich moet laten onderrichten in onderdanigheid. Er is sprake van onderwerping van de vrouw als het gaat om leren en geleerd worden. Paulus staat de vrouw niet toe te onderrichten en gezag uit te oefenen. Het ontvangen van onderricht wordt wel aan de vrouw toegestaan. Paulus beroept zich op de (volg)orde van schepping van man en vrouw.

Conclusies.

Op blz. 97 van het rapport lezen we dat vrouwen niet werden uitgesloten van ambten vanwege het gebrek aan bepaalde gaven, maar omdat men recht wilde doen aan Gods Woord, waarin het principe is te vinden dat vrouwen niet mogen staan in een heersende positie over mannen.

Op blz. 98 wordt gesteld dat er geen plaats is voor vrouwen in blijvende ambten, maar dat wel bezien zou kunnen worden of dit ook geldt van hulpdiensten, waarover Calvin en

Voetius geschreven hebben. Het hulpdienst-karakter sluit op voorhand iedere vorm van heersen van vrouwen over mannen uit. In de klassieke gereformeerde theologie gaat men uit van de erkenning van het goddelijk karakter en het goddelijk gezag van de Schrift, waar het geloof zich in eerbied en met vertrouwen aan overgeeft. Scheppingsordeningen zijn blijvende door God ingestelde patronen. Tot slot willen wij weergeven wat we vinden op blz. 98 en 99 van het rapport:

“De exegese van de behandelde teksten uit het Oude en Nieuwe Testament geeft aan:

- a De volstreekte gelijkwaardigheid van man en vrouw als beeld van God vanaf de schepping van de mens.
- b De eigen plaats van man en vrouw in hun onderlinge verhouding zowel binnen als buiten het huwelijk.
- c De verworping die de zonde teweeg brengt in de verhouding van mannen en vrouwen.
- d Het herstel van de verhouding van man en vrouw in Christus.
- e In de gelijkwaardigheid van man en vrouw als beeld van God is de man het hoofd van de vrouw en de vrouw de heerlijkheid van de man. Dit is niet omkeerbaar. God heeft in de schepping, verlossing en herschepping een orde gelegd die geldende kracht behoudt.
- f De gelijkwaardigheid van man en vrouw als gelovigen houdt niet in dat aan vrouwen dezelfde taken in de gemeente van Christus worden opgedragen als aan mannen.
- g De verhouding man en vrouw zoals die door God bij de schepping is ingesteld, wordt in de gemeente niet tenietgedaan, maar geëerbiedigd en geheiligd.
- h Vrouwen kunnen in de gemeente van Christus geen officiële, leidinggevende (=ambtelijke) positie bekleden. Dit niet vanwege een kritiekloos aansluiten van de Schrift bij bestaande patriarchale verhoudingen, maar op grond van de door God gegeven plaats van man en vrouw in schepping en herschepping.

IV Eindconclusie

Op grond van het verstaan en de uitleg van de Schrift binnen het kader van de gereformeerde schriftbeschouwing en ambtsopvatting moet geconcludeerd worden dat de ambten niet voor vrouwen opengesteld kunnen worden.

Dit standpunt doet niet af aan de

overtuiging dat vrouwen in de gemeente te beschouwen zijn als volwaardige leden van het lichaam van Christus. De gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen neemt niet weg

dat de positie van elk verschillend is op grond van de door God ingestelde orde tussen man en vrouw in schepping en herschepping."

Ds. A. van Heteren.

DE GENERALE SYNODE (9).

Donderdag 22 november wordt de zitting begonnen met het zingen van Psalm 63: 1 en 2. De preses leest Lukas 13: 1 – 9 en gaat voor in gebed. Tijdens de vorige bespreking van het rapport van deputaten **Onderlinge Bijstand en Advies** zijn er verschillende voorstellen ingediend. Deze hadden tot doel om deputaten de mogelijkheid te geven hun steunverlening uit te breiden. Het is gebleken dat zich situaties zijn de kerken voordoen waarbij een beroep wordt gedaan op deputaten OBA, die dan niet gemachtigd zijn om de helpende hand te bieden. Dit is bijv. het geval bij langdurige ziekte van een predikant. De commissie wilde aanvankelijk niet tot verbreding van de steunverlening overgaan. Nu stelt de commissie met enkele begrenzingsen toch een uitbreiding voor.

De synode besluit de deputaten toe te staan in bijzondere gevallen vervangende of aanvullende steun te verlenen voor pastorale arbeid. Dit geldt voor gemeenten met maximaal 249 leden. Aan de volgende synode zal een evaluatie worden gegeven waarna kan worden gezien of er een definitieve uitbreiding van de mogelijkheden tot het verlenen van steun kan komen.

Hierna komt aan de orde het rapport van de **Bestuurscommissie Landelijk Kerkelijk Bureau**. In de afgelopen jaren heeft deze commissie goed werk verricht. De werkzaamheden op het LKB verlopen nu goed. Het is wenselijk deze commissie tot de volgende synode nog te doen functioneren. Elk deputaatschap waarvoor personeel werkzaam is op het Landelijk kerkelijk Bureau levert één vertegenwoordiger voor deze commissie. De bestuurscommissie valt onder verantwoordelijkheid van het LKB. De synode stelt de taken en bevoegdheden van de bestuurscommissie vast.

Nadat de synode in comite een beslissing heeft genomen, komt vervolgens aan de orde de eventuele **wijziging van art. 69 KO**. Daarin staat dat in de

eredienst alleen de 150 psalmen zullen worden gezongen, alsmede berijmde Schriftgedeelten, door de generale synode vast te stellen. Tijdens een eerdere bespreking kwamen er verschillende voorstellen vanuit de vergadering. Sommigen willen het vrije lied vrijgeven voor gebruik in de eredienst. Daarbij heeft de kerkenraad de roeping om de liederen te toetsen. Anderen willen vasthouden aan de huidige formulering van art 69.

Opnieuw komen vanuit de vergadering deze meningen naar voren. Er wordt voor gepleit om kerkenraden meer ruimte te geven. Muziek en zang zijn voor de geloofsbeleving van jongeren belangrijk. Anderen zijn dankbaar dat de commissie oog heeft voor de gevolgen van het vrijgeven van het zingen van liederen in de eredienst. Er wordt bezwaar gemaakt tegen de uitspraak van de commissie dat onze kerken het zingen van het vrije lied niet voorstaan.

Waardering is er voor de lijn die de commissie vasthoudt zoals die in het verleden altijd heeft gegolden, nl dat de GS een besluit neemt voor het hele kerkverband.

De rapporteur onderstreept dat we bij deze beslissing het kerkverband op het oog moeten hebben. Als we nu een wijziging in dit artikel zouden aanbrengen, moet duidelijk zijn dat we elkaar daarmee zouden dienen. Na de bespreking is er naast een gewijzigd voorstel van de commissie ook een ander voorstel waarin gewezen wordt op de taak van de kerkenraden om de liturgische orde te bepalen.

Eerst komt het voorstel in stemming om art. 69 KO zodanig te wijzigen dat er wordt bepaald dat in de eredienst psalmen, lofzangen en geestelijke liederen worden gezongen. De kerkenraad moet er op toezien dat de tekst van deze liederen naar Schrift en belijdenis is. Er zijn te weinig voorstemmers zodat dit voorstel wordt verworpen. De synode besluit overeenkomstig het commissievoorstel, om in de huidige situatie geen uitbreiding te

geven aan het bepaalde in art. 69 KO. Er wordt een deputaatschap voor het kerkelijk lied ingesteld die de taak krijgt liederen te selecteren waarvan de inhoud Schriftuurlijk en confessioneel is en onderzoek te doen naar de bereidwilligheid van de kerkenraden om, wanneer een selectie van liederen in art 69 zou worden opgenomen, zich te houden aan hetgeen dan in art 69 is bepaald.

Nu gaat de synode over tot besluitvorming ten aanzien van de **revisie van de kerkorde**. Dit was al eerder aan de orde geweest. De verschillende voorstellen zijn door de synodale commissie besproken in overleg met deputaten. In het commissierapport worden nu een aantal aanvullende wijzigingen de synode aangeboden. Allereerst wordt nu de redactie van de artikelen vastgesteld, om daarna inhoudelijk op de artikelen in te gaan. Niet elke afgevaardigde is tevreden gesteld. Is het taalkundig wel grondig genoeg bekeken? Er zijn nog lange zinnen, herhaling van woorden en in de kleine letters staan zaken die soms niet bij dat artikel thuis horen. De commissie hoeft echter niet opnieuw aan het werk; de redactionele wijzigingen worden door de synode aanvaard.

In de middagvergadering wordt de **inhoudelijke discussie** gevoerd over de artikelen van de kerkorde. Dat wil zeggen, zoals ze nu door de deputaten en de commissie zijn behandeld. Sommige sprekers stellen bepaalde onderwerpen aan de orde, zoals de vraag of een ouderling het H Avondmaal kan bedienen in bijv verpleeghuizen. Maar dan gaat de synode haar boekje te buiten. De wijzigingen in de kerkorde die nu besproken worden zijn geen principiële wijzigingen. Daar kan een synode alleen over spreken als dat vanuit de kerken wordt aangedragen. De preses geeft steeds een groep van 15 artikelen in bespreking. Gesproken wordt over het huisbezoek, de plaats van Israël bij de verkondiging naar buiten, de bepalingen voor de revisieverzoeken, de taak van de consulent, de toelating van de pers op synodale vergaderingen, de rechtspersoonlijkheid van meerdere vergaderingen, enz.

Een andere opdracht voor deputaten voor revisie van de kerkorde was: een onderzoek te doen naar de wijze waarop de **stipte naleving** van de

artikelen en bepalingen van de kerkorde bevorderd kan worden.

De commissie wijst er op dat in deze bezinning niet wordt gesproken over hoe er gehandeld dient te worden indien de kerkorde niet wordt nageleefd. Het bevorderen van naleving van de kerkorde moet bereikt worden door toerusting. Een permanent deputaatschap voor kerkrecht en kerkorde kan een goede bijdrage leveren aan die toerusting.

Tijdens de bespreking wordt gevraagd of die toerusting nu het enige antwoord is? Er is ook het recht van appel, kerkvisitatie enz. Er is geen antwoord gekomen op de vraag die oorspronkelijk ten grondslag ligt aan de instructie die destijds was ingediend: wat moet een kerkelijke vergadering doen wanneer de naleving van bepaalde kerkorde artikelen achterwege blijft? Gaat dit deputaatschap nu kerkrechtelijke adviezen geven?

Nadat de commissie zich in de pauze heeft bezonnen op een aantal voorstellen, gaat de synode over tot besluitvorming.

De synode besluit om de wijzigingsvoorstellen bij art 1 tot en met 87 van de Kerkorde op te nemen in de nieuwe editie van de kerkorde.

De synode besluit tevens een permanent deputaatschap voor kerkrecht en kerkrecht in te stellen. Dit nieuwe deputaatschap krijgt de opdracht om de uitgave van de kerkorde te verzorgen, toerustingsmateriaal te ontwikkelen, zich te bezinnen op verschillende aandachtspunten met betrekking tot de kerkorde, en tevens zich te bezinnen op vragen rond de naleving van de kerkorde. Deze deputaten zullen tevens een overzicht maken van alle synodale besluiten vanaf 1947 en aanbevelingen doen over eventuele revisie van die bepalingen. Ze zullen een verduidelijking geven van art. 31 en 33 KO.

Nadat de synode in een besloten gedeelte heeft vergaderd, komt het laatste onderwerp van deze middag aan de orde: **misbruik van pastorale en andere kerkelijke gezagsrelaties**. De commissie moest zich uitspreken over twee voorstellen die bij een eerdere bespreking waren ingediend. Het voorstel om dit onderwerp in het studieprogramma van de Theologische Universiteit op te nemen, neemt de commissie niet over. De indiener verklaart ter synode dat hij zijn voorstel terugneemt. Het andere voorstel

was om de gedragscode als morele richtlijn te aanvaarden voor predikanten en andere kerkelijke werkers en die de betrokkenen aan te bieden. Ook dit voorstel neemt de commissie niet over. De indiener handhaaft zijn voorstel wel, maar de synode wijst het af. De andere voorstellen van de commissie worden nu door de synode aanvaard. Er wordt een klachtencommissie benoemd die volgens de vastgestelde klachtenprocedure zal werken. De kerkenraad volgt in principe het advies van de klachtencommissie. De klager kan zich zonodig beroepen op de classis.

In de avondvergadering buigt de synode zich over de **problematiek in de grote steden**. Kerken daar verkeren in nood. Kunnen ze blijven voortbestaan? Het is nodig in die gebieden nadrukkelijk missionair bezig te zijn.

Moet er een nieuw deputaatschap voor de grootstedelijke gebieden worden benoemd? De commissie is van oordeel dat de taak die deputaten hebben geformuleerd aan deputaten Evangelisatie moet worden opgedragen.

Dertien broeders vragen het woord. Wat bedoelt de commissie met projecten die moeten worden ontwikkeld? Valt niet te veel nadruk op het missionaire aspect? Waar zijn de andere punten die destijds in de instructie werden genoemd? De negatieve tendens van noodsituaties moeten we proberen om te buigen.

Moeten er nieuwe gemeenten worden gesticht? Wordt de nood in de steden op deze manier voldoende onderkend? Er zijn gemeenten die niet meer kunnen voortbestaan.

In de beantwoording van de vragen wijst de rapporteur op de te benoemen medewerker voor het missionaire werk. Hij zal proberen jongeren in te schakelen. Hij zal voorlopig twee dagdelen besteden aan het opzetten van een project. Er zal zoveel mogelijk in samenwerking met andere gemeenten worden gewerkt.

Omdat de vergadertijd voor deze dag er weer op zit, wordt de zitting gesloten. Met de woorden uit Hebr. 13: 20, 21, gebed en het zingen van Psalm 35: 13.

Vrijdag 23 november is aan de orde het rapport van de **commissie emeritaatsregeling**. De vorige synode gaf opdracht te onderzoeken onder welke voorwaarden predikanten ondergebracht kunnen worden bij een pen-

sioenfonds. Als we zouden overgaan tot een pensioensysteem, zou dat een principiële koerswijziging betekenen. Bovendien wordt dat in de praktijk onuitvoerbaar. De commissie heeft een aantal knelpunten geïnventariseerd.

De synodale commissie vermeldt in haar rapport aan de synode dat het niveau van het pensioenvermogen niet voldoende is. Het dekkingspercentage is veel te laag.

In de beantwoording van enkele vragen wijzen deputaten er op dat het niet juist is dat we geld zouden besparen bij het aangaan van een collectieve invaliditeitsdekking of pensioenfonds. De vertrouwelijke informatie die bij het rapport is gevoegd, behandelt de synode in comite. De synode besluit dat de commissie emeritaatsregeling wordt opgeheven. Het rapport van deze commissie wordt aan deputaten art. 13 KO gegeven die daarmee verder zullen werken om kerkordelijke aanpassingen van de emeritaatsregeling door te voeren. Uitgangspunt daarbij is o.a. dat de verzorgingsgedachte optimaal moet worden gehonoreerd. Op de volgende synode kan dan de discussie over de emeritaatsregeling worden afgesloten.

De synode bespreekt hierna het rapport van **deputaten art. 13 K.O.**

Op verschillende wijze onderhouden deze deputaten contact met onze emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen. Jaarlijks ontvangen zij de 'decembercontactbrief' daarin staat een bemoedigend woord en worden de werkzaamheden van het deputaatschap vermeld. Het rapport geeft aan hoe de uitkeringen worden berekend. Ter synode wordt zorg geuit over de groeiende lasten van de emeritikas. Er moet in feite tweemaal zoveel geld zijn als er nu beschikbaar is. Vergelijking met omslagen voor emerituspredikanten in andere kerken, geeft aan dat de omslag in onze kerken aan de lage kant is. De commissie stelt voor om de instructie van deputaten Emeritikas uit te breiden met de opdracht om betere voorlichting aan de kerken te geven. De kerkorde moet gewijzigd worden voor predikanten die dienen naar art 6 KO. De kerken hoeven niet de zorg te hebben voor de oudedagsvoorziening van een predikant die buiten de kerken dient. De synode besluit dienovereenkomstig.

Ter bespreking van een vertrouwelijk rapport van de financiële commissie

vergadert de synode in comite.

Van het rapport van de **moderamina** van deputaten Adma en deputaten hulpverlening wordt kennisgenomen. Er is sprake van een goede samenwerking. De regeling 'taken en bevoegdheden' inzake het Diaconaal Bureau keurt de synode goed.

Na de middagpauze wordt de bespreking van het rapport over de **problematiek in de grote steden** voortgezet. De rapporteur verdedigt het voorstel om geen nieuw deputaatschap te benoemen, maar een drietal deputaten evangelisatie er bij te benoemen die dit werk op zich nemen. De deputaten brengen naar voren dat hun is gebleken dat de nood zeer groot is. voor sommige gemeenten komt de hulp al te laat. De gemeenten hebben de meeste zorgen rondom het missionair actief zijn. In een tweede ronde worden er voorstellen ingediend.

ZIEK-ZIJN EN GEZONDHEID.

Wij vliegen daarheen. Niemand heeft een blijvende stad op deze aarde. Ziekten tonen ons de broosheid van ons bestaan. Hebt u er acht op mogen leren slaan? Mag u de kortstondigheid van het leven beleven? Er is niets onzekerder dan het leven en niets zekerder dan de dood. Hoe dienen we ons te gedragen in dagen van ziekte of in dagen dat de dood onafwendbaar naderbij komt door ziekte? Hoe dient onze houding te zijn als er genezing mag zijn opgetreden? Deze vragen komen aan de orde in een waardevol boekje dat onlangs is verschenen. In dat boekje treffen we de gedachten aan van diverse oude schrijvers: onder meer Abraham Hellenbroek, Bernardus Smijtegelt, Caspar Sibelius, Jacobus Revius en Willem Sluiter. Het boekje bestaat uit zes hoofdstukken: Ziekte. Medicijnen. Genezing. Dankbaarheid na genezing. Sterven en dood. Eeuwig leven.

Ziekte.

Soms wordt iemand heel ziek terwijl daar geen duidelijke oorzaak voor kan en mag worden aangewezen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan Job. Het is niet om een bepaalde zonde dat Job zo'n zware weg moest gaan. Op blz. 17 en 18 worden twee redenen gegeven waarom iemand zware oordelen kunnen overkomen. De eerste is de vrijmacht van God. De twee-

De nood is te groot om dit af te doen met verwijzing naar bestaande regelingen. De noodlijdende gemeenten zijn gebaat bij effectieve hulp op korte termijn, zodat een apart deputaatschap gewenst is. Een andere afgevaardigde pleit er voor om predikanten van bijv de Veluwe een paar maanden af te staan om hulp te bieden in de steden.

Met het advies om nog eens goed na te gaan of dit bij deputaten evangelisatie moet worden ondergebracht of dat een apart deputaatschap moet worden benoemd, wordt de bespreking voor dit moment afgerond.

Het is bijna kwart over drie als deze derde zittingsweek wordt gesloten. Ds. J. Westerink leest uit Openbaring 21, gaat voor in gebed en we zingen Psalm 69: 14.

Slidrecht, ds. J. P. Boiten.

de reden is om de heerlijkheid Gods te tonen in de redding van zo iemand. *God wil Zijn vrijmachtige raad en beschikking tonen in de ene zondaar meer te slaan dan de andere; Hij doet dat naar Zijn vrij behagen.....Hij doet het om Zijn heerlijkheid te tonen, opdat iedereen die in de stad is, de heerlijkheid Gods zou zien in de redding die zo'n mens krijgt. Dat was de reden waarom Lazarus moest ster- ven.* Sibelius beschrijft op blz. 21 hoe er gebeden dient te worden in dagen van ziekte. *Geef, getrouwe God, dat deze ziekte voor mij dienen mag tot beproeving, versterking en vermeerdering van mijn geloof, en dat door de verderving van de uitwendige mens, de inwendige mens van dag tot dag vernieuwd mag worden.* Niet iedere ziekte leidt tot de dood. Vaak treedt herstel op. Zolang de Heere een taak voor Zijn kinderen op deze aarde heeft zullen ze hier gespaard worden en door de Heere gebruikt worden voor die taak.

Medicijnen.

De Heere is de enige en ware Heelmeester. Zonder Gods zegen zal geen middel baten dat ter genezing wordt aangewend. Sibelius schrijft op blz. 27 *Daarom, geef Uw Goddelijke zegen en kracht over de medicijnen en de middelen, die ik in mijn ziekte gebruik, dan zal ik genezen.* De medi-

cijnen mogen niet veracht worden. Terecht wordt dat op blz. 28 omschreven als een verzoeken van de Heere. Brakonier schrijft dienaangaande: *Wij moeten daarom de geneesmiddelen geenszins verachten als de nood het vordert. Wij mogen niet denken: als de Heere besloten heeft om mij in het leven te behouden en te genezen, hoewel ik geen middelen gebruik, dan zal Hij mij wel behouden, want wij mogen God niet verzoeken.* De Heere belooft de Zijnen ook te onderhouden, maar dat neemt niet weg dat een mens ijverig zijn werk dient te doen.

Genezing.

De genezing komt bij God vandaan. Alle artsen en alle medicijnen baten niet als de Heere er Zijn zegen niet aan verbindt. Maar als de Heere zegent wat wordt aangewend, wie zal het dan kunnen keren? De lof en de roem van de genezing dient dan ook alleen aan de Heere toegeschreven te worden. Sibelius schrijft op blz. 40 *Indien het Uw hemelse Majesteit belijft om door deze medicijnen mijn gezondheid en behoudenis te werken, zo geef mij een dankbaar hart opdat ik de arts wel als Uw dienaar, met de eer, die hem toekomt ere, maar de roem en de lof van mijn genezing alleen U toeschrijf en ik tot een waarachtig teken van oprechte dankbaarheid mijn ledematen U tot wapenen van gerechtigheid stel.*

Dankbaarheid na genezing.

Soms wordt er op een ziekbed heel wat beloofd. Goede voornemens worden uitgesproken. Voortaan zal men de tijd anders gaan gebruiken. Men belooft tegen alle zonden te gaan strijden en goede zaken te gaan verrichten. Maar het komt meer dan eens voor dat beloften op het ziekbed gedaan in het ziekbed blijven. Het oude leven herneemt zijn gang. Smijtegelt wijst hierop op blz. 48 *Waar zijn de beloften gebleven, die u in uw benauwdheid gedaan heeft? Zijn ze ziek te bed blijven liggen, en bent u gezond opgestaan? Zijn ze dood in bed blijven liggen, en bent u levend opgestaan?*

Sterven en dood.

Het sterven van Gods kinderen kan heel verschillend zijn. Het sterven kan plotseling en heel onverwacht zijn. De wijze van sterven is niet het belangrijkste, het gaat erom of de wortel der zaak aanwezig is. Het kan ook zijn dat

een stervend kind van God niet vervuld is met troost en blijdschap des harten. Het is Gods vrijmacht hoe Zijn kinderen sterven. We lezen op blz. 53 een citaat van Costerus: *Ook gaat het niet daar om, dat een stervende, die op zijn uiterste ligt, vervuld is met troost en blijdschap des harten, en vervuld is met troostelijke redenen. Wie dat heeft, die is gelukkig. Het is zoet voor hemzelf en hartversterkend voor de omstanders, maar menige vrome ziel heeft dat niet. Ja, onze God, om te tonen dat alles van Hem afhangt, keert dat soms zo om, dat de allerbegaafdsten, waar iedereen naar opzag, dof en doods sterven. En dat anderen, van wie men weinig vermoeden had, uit de lang vergaderde schat des harten oude en nieuwe dingen voortbrengen.* Terecht schrijft Costerus op blz. 54 dat wie wil sterven in de Heere vooraf dient te leven in de Heere.

Eeuwig leven.

Wie geestelijk dood blijft, wie onbekeerd blijft, komt met het sterven in de eeuwige dood terecht. Hij kan het

Koninkrijk Gods niet ingaan, maar de toorn Gods blijft op hem. Hij moet gaan in de eeuwige pijn, de tweede dood. Daarentegen is de dag van de dood van Gods kind beter dan de dag van hun geboorte. Het geldt immers: Zalig zijn de doden die in de Heere sterven. Gods kind mag vertrouwen en geloven dat de Heere het lichaam der Zijnen niet in het graf zal laten, maar zal opwekken. Christus heeft de dood haar macht ontnomen. Vanaf de jongste dag is er eeuwig stof om de Heere te loven en de Verlosser te prijzen. Costerus schrijft op blz. 72 *O, hoe zalig zullen wij zijn als wij waardig geacht zullen worden, om te staan voor de Zoon des mensen (Lukas 21:36)! O, hoe zullen wij dan over al onze vijanden triomferen, onze God danken en onze Verlosser prijzen!*

Ds. A. van Heteren.

N.a.v. En liefderijk geneest, Bloemlezingen uit teksten rond ziekzijn en gezondheid, 75 blz., 7,67 euro (f. 16,90), Uitgeverij Den Hertoghouten.

NEHEMIA'S DADEN!

Met verdriet en ergernis bemerkte Nehemia, hoe het in Jeruzalem helemaal de verkeerde kant was uitgegaan. Steeds liet hij zien, dat hij een man van de daad was en ook nu was dit zo. Bij het woord werd de daad gevoegd. Het huisraad van Tobia werd op straat gezet, de tempelkamer werd gereinigd en weer voor zijn oude doel gebruikt. In de kamer werden weer de spijsoffers, het wierook en de tienden voor de levieten opgeslagen. De sabbatsschending werd krachtig aangepakt. De poorten van de stad werden tijdig gesloten. De kooplui, die hun bivak vlak bij de poorten opsloegen, werden weggejaagd. Met de oudsten van Juda twistte hij en zeide tot hen: wat voor een boos ding is dit, dat gijlieden doet en ontheiligt de sabbatdag?

Vermoedelijk probeerde men op een of andere manier het gebeuren goed te keuren. Wat komt dat toch voor. In onze tijd neemt het ook nog toe. Geleidelijk aan kan men de kerkorde wel opbergen, want naar besluiten wordt niet gekeken, of de uitspraak is vandaag niet meer haalbaar. Onder anderen in artikel 67 gaat het over de feestdagen. We lezen: de kerken zul-

len de dag des Heeren heiligen naar Gods wet. De kerken worden ernstig opgewekt tot getrouwe heiliging van de dag des Heeren, zodat uitgezonderd de werken van barmhartigheid, liefdadigheid en noodzakelijkheid, de wekelijkse arbeid en nering moeten nagelaten, opdat niet de toorn des Heeren over Zijn gemeente grotelijks ontsteke wegens de schending van de rustdag. Zij die niet noodzakelijke zondagsarbeid verrichten kunnen geen leden van de gemeente zijn. De beoordeling van ieder bepaald geval staat aan de kerkenraad.

De gemengde huwelijken waren ook een doorn in zijn oog. Met betrokkenen kwam het tot een twistgesprek. Hij overtuigde van hun ongelijk vanuit het gebod van de Heere. Hierbij kon hij het niet laten. Hij vloekte hen. Wanneer ze zo door zouden gaan, haalden ze de vloek van de Heere over zich. Daar moesten ze op rekenen. Met harde hand wilde hij hen zelfs tot rede brengen. Hij sloeg hen en trok hun het haar uit. Zo wilde hij hen brengen op de rechte weg van de geboden van de Heere. Hij drong aan om te zweren bij de Heere opdat zij zouden handelen en leven naar Zijn

wet. Wat trouwbreuk en vermenging kan brengen, hield hij allen voor. Hij wees op koning Salomo. Hij trouwde met vreemde vrouwen en met hen ging hij buigen voor de afgoden. Hij bouwde hoogten voor Kamos, de gruwel van Moab, en voor de Moloch de gruwel van de Ammonieten. Daardoor werd de Heere vertoerd op Salomo. Door dit alles kwam er vervreemding van de dienst van de Heere en vermenging met het heidendom. Een baken in zee voor ons. Onze ogen zijn toch niet gesloten voor deze werkelijkheden.

Levensgroot worden ze gezien. En zou de Heere daarover geen bezoeking doen?

Nu was er nog een zaak, die hem diep had getroffen. Een kleinzoon van Eljasib, de hogepriester was getrouwd met een dochter van Sanballat, de Horoniet, de felle tegenstander, de vijand van de Heere en Zijn volk. Nehemia heeft deze kleinzoon van Eljasib weggejaagd uit Jeruzalem. We zouden zeggen: verbannen.

Wanneer we al zijn handelingen samenvatten, dan moeten we zeggen, dat hij niet terugdeinsde voor vijandschap en verzet, hij liet zich door niets in de war brengen of bang maken. Hij wilde optreden als reformator. Niet bezielde met een Jehu's ijver, maar zoekend naar het heil van het volk. De afwending van het oordeel des Heeren en het ontvangen van de zegen van de Heere.

Nu kunnen we kritiek hebben op zijn wijze van handelen. Niet geheel onterecht. Hij was misschien te brutaal, maar wij kunnen te slap zijn. En daar vrees ik weleens voor. Wat kan de toon mild zijn en de verdraagzaamheid spreken. De sfeer kan zo goed doen. Het gaat geleidelijk aan, maar het gebeurt: naast de verschuiving van de prediking, verruiming van de liturgie. Men heeft meer nodig dan de psalmen. In de kerken wordt het gezien en gehoord. Men wil meer dan in art. 69 van de kerkorde is aangegeven. Gezangen en opwekkingsliederen krijgen een plaats in de eredienst. De argumentatie geeft te denken. Maar de overtuiging is niet juist, zoals op de synode van 1968/1969 is uitgesproken om de vaststelling van berijmde schriftgedeelten en van geestelijke liederen als een zaak te beschouwen. Op de synode kwam naar voren dat nimmer mag gezegd worden, dat de psalmen oud-testamentisch zijn. Ze zijn Gods Woord. Daarom gaan de psalmen mee op elk

niveau van de kerk. Men kan wel denken: de psalmen worden behouden, maar de praktijk laat zien, zie de kerkgeschiedenis, dat de psalmen al meer op de achtergrond raken. Prof. Kremer zei op die synode: een waarschuwing is op zijn plaats, wanneer men zegt: men kan de Naam van Jezus niet uitzingen. Het gaat om de religie van het Verbond. We moeten niet een aparte Jezus-dienst kweken. Wellicht wordt nu gezegd, maar dat willen we niet. Maar waar brengt ons de eerste stap? Nu heeft de laatste synode wel bepaalde uitspraken gedaan, maar ook opdrachten gegeven. Men heeft een uitweg gevonden. De wildgroei die er is, moet weg, maar de eenheid wordt zeker niet bevorderd. Juist het tegendeel. Wrijving en verwijdering zullen er zijn. Het groene licht wat er nu al is, gaat straks helder schijnen. Op milde toon is er gesproken, gediscussieerd. Zeker, we moeten niet uit zijn op polarisatie, of het horen van losse kreten, maar nu afgaand op verslagen in bladen werden slechts de woorden betreuren en wildgroei benadrukt, maar niet sterk het zich houden aan artikel 69. Als kerken zijn we gebonden aan de bepalingen. Waarom worden woorden als afkeuring en vrijbuitertij gemeden? Gaan we meten met twee maten? Als het gaat over het niet geheel afdragen van gelden voor kerkelijke kassen, kwam en komt er

wel het een en ander los. Op kerkelijke vergaderingen en tijdens kerkvisitaties. Zelfs namen van kerken prijken in acta's. En nu maar een opmerking of een aanmerking maar meer niet. Zo kan het met alles gaan. Vandaar dat de vraag naar boven komt, wanneer geldt een vermaning of wanneer kan een censuur toegepast worden? Laat Nehemia in bepaalde daden mischien te ver zijn gegaan, maar achter alles zat de liefde. Er was een ijveren met de ijver van het geloof. Voortgaande reformatie is nodig. Dat de Heilige Schrift leve en wij daar over spreken en daar naar handelen. Mede met het oog op het ontstaan en de ontwikkeling van onze kerken. Wee de kerken wanneer er een tegenstelling gaat groeien tussen heden en verleden. En dat komt zeker door allerlei aanpassingen. We mogen ons niet verheffen, maar zijn de ogen gesloten voor ontzettende ontwikkelingen in bepaalde kerken? Het begon ook als een stroompje, maar het werd een rivier met geweldige overstromingen. Laten we ook niet menen, dat de opbloei van gemeenten blijvend is zonder de fundatie van de Schrift, belijdenis en de band aan het verleden. Ook dit weten we uit het verleden. De geest van Nehemia, de Geest van Christus, beziele ons in dit jaar.

Ds. M.C. Tanis

In de belijdenis

De Nederlandse Geloofsbelijdenis spreekt over de apocriefe boeken. Aangaande de apocriefe boeken wordt ondermeer beleden in artikel 6: *Dewelke de Kerk wel lezen kan, en daaruit ook onderwijzingen nemen, voor zoveel als zij overeenkomen met de kanonieke boeken; maar zij hebben zulk een kracht en vermogen niet, dat men door enig getuigenis van deze enig stuk des geloofs of der Christelijke religie zou kunnen bevestigen: zo ver is het vandaar, dat zij de autoriteit van de andere, heilige, boeken zouden vermogen te vermindere*n. Apocrief betekent iets dat bedekt of verborgen is. A. Rotterdam schrijft dat deze benaming afkomstig is van de joodse gewoonte om kwade of slechte geschreven boeken onder de aarde te verbergen. De apocriefe boeken zijn niet geweest in de kast waarin de Goddelijke boeken door de Joden bewaard werden. Als menselijke geschriften staan de apocriefe boeken vol dwalingen en ongerijmdheden. Al de Schrift is van God ingegeven, maar de apocriefe boeken zijn het werk van mensen. De Kanonieke boeken zijn geschreven door heilige mannen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde. De apocriefe boeken zijn door zwakke en feilbare mensen geschreven. Dit staat ook met zoveel woorden beschreven. We lezen in 2 Makk. 15:39 'En indien ik dit wel, en gelijk het in een historie behoort, bijeen gesteld heb, dat is mijn wil geweest; maar indien ik het slecht en onvolledig heb gedaan, dat is hetgeen dat ik heb kunnen doen.' De Bijbel behelst de zuivere leer der zaligheid en godzaligheid. De apocriefe boeken bevatten verzinselen, dwalingen en bijgelovigheden. De Kanonieke boeken zijn noodzakelijk, de apocriefe boeken niet. De Bijbel heeft gezegd, de apocriefe boeken niet.

De belijdenis zegt dat de Kerk deze apocriefe boeken mag lezen. Het zijn ten dele goede boeken, er staan soms goede en stichtelijke dingen in opgetekend. De Kerk mag er ook onderwijzingen uit nemen. Maar alleen voorzover die onderwijzingen met de kanonieke boeken overeenstemmen. De apocriefe boeken zijn ten dele ook kwade boeken. Augustinus oordeelde als volgt over de apocriefe boeken: 'Nu in deze apocriefe boeken, al is het dat er enige waarheid in gevonden wordt, evenwel hebben zij geen Canonieke autoriteit of waardigheid, overmits zij vele valsheden en ver-

DE APOCRIEFE BOEKEN

Op de kansel

Wellicht dat niet iedereen dit weet, maar als er een oude Statenbijbel op de kansel ligt, vinden we daarin ook de apocriefe boeken van het Oude Testament. De Nationale Synode van Dordrecht 1618-1619 besloot tot het vervaardigen van de Statenvertaling. Toen kwam de vraag aan de orde of de apocriefe boeken opgenomen moesten worden. Gomar was tegen. De voorzitter van de synode, Johannes Bogerman en zijn medestanders erkenden dat de apocriefe boeken niet tot de Bijbel behoorden. Maar zij wilden niet teveel afwijken van deomringende landen, waar de apocriefe boeken wel in de Bijbeluitgaven waren opgenomen. Met meerderheid van stemmen werd besloten de apocriefe boeken opnieuw te vertalen en een plaats te geven in de Bijbeluitgave. Eigenlijk zouden ze een plaats moeten ontvan-

gen tussen het Oude en Nieuwe Testament, want in die tussenliggende tijd zijn de apocriefe boeken geschreven. Toch werden zij achterin geplaatst. Zo vormden de apocriefe boeken duidelijk een aanhangsel. De apocriefe boeken kregen een apart titelblad en voorafgaand werd een waarschuwing aan de lezer geplaatst. De apocriefe boeken behoren dus niet tot de canonieke boeken van de Bijbel. Wat is de oorzaak dat de apocriefe boeken in onze huidige Bijbeluitgaven niet te vinden zijn? Uiteraard is een zeer gewichtige oorzaak dat deze boeken niet canoniek zijn. Ook heeft meegewogen dat men de drukkosten wilde verminderen. Zo ging men er in de achttiende eeuw toe over de apocriefe boeken niet meer op te nemen of sterk verkort op te nemen. Zo zijn de apocriefe boeken bij de protestanten als snel in het vergetboek geraakt.

dichtselen bevatten.' De belijdenis stelt ook dat de apocriefe boeken geen zaken van geloof en godsdienst kan bevestigen. Een menselijk getuigenis kan de ware godsdienst niet bevestigen. Ook kunnen de apocriefe boeken de majesteit der Goddelijke Schriften niet verzwakken. De Heilige Schrift heeft een zelfstandig gezag. De boeken van het Oude Testament zijn geschreven in het Hebreeuws, de apocriefe boeken zijn in het grieks geschreven en het vierde boek van Ezra wordt alleen in het latijn aangetroffen. De Kerk heeft de apocriefe boeken nooit voor Goddelijk aangenomen. Josephus maakt er melding van dat de apocriefe boeken niet door de Joden zijn geaccepteerd. Christus en de apostelen prijzen alleen het Oude Testament aan. De Kerk van het Nieuwe Testament heeft de apocriefe boeken ook niet aanvaard.

Onbijbelse zaken

In de apocriefe boeken vinden we onwaarachtige dingen, tegenstrijdigheden, ongerijmde en verzonnen dingen, die niet gepaard kunnen gaan met een Goddelijke openbaring. Een tegenstrijdigheid willen we noemen: In 1 Makk. 6:16 staat dat Antiochus Epiphanes te Babel op bed gestorven is, in 2 Mak. 1:16 staat dat hij door de priester van de tempel van Diana Nannea gestenigd en in stukken gehouwen is en in 2 Makk. 9:5 en 28 staat dat hij van de wagen is gevallen en door een ongeneeslijke pijn in de ingewanden op een smartelijke wijze gestorven is. Dit is een duidelijke tegenstrijdigheid. Er staan zaken in de apocriefe boeken die strijden met de bijbelse waarheden. In 4 Ezra lezen we dat de zielen van de gestorvenen in enige vertrekken of cellen onder de aarde bewaard worden. Maar de Bijbel spreekt duidelijk over zaligheid en rampzaligheid. In het boek Tobias staat dat de engel Rafael de gebeden der heiligen voor God brengt. Dit doet tekort aan de eer van Christus, Die de enige Voorspraak van Zijn Kerk bij God is. In het boek Judith wordt het moorddadig gedrag van Simeon, begaan tegen de burgers van Sichem geprezen. Jakob heeft volgens Gods Woord deze daad niet goedgekeurd en nog minder geprezen, maar daarentegen afgekeurd en verfoeid. I het Boek der Wijsheid spreekt de auteur alsof hij zonder erfzonde geboren is. Dit is duidelijk in strijd met Gods Woord. Jezus Sireach leert dat de zonden verzoend worden door het

eren der ouders en door het doen van aalmoezen en dat men de geboden Gods kan houden als men wil. Zaken die tegen Gods Woord strijden. De apocriefe boeken bevatten ook ongerijmde en verzonnen dingen. Bijvoorbeeld dat ten tijde van Ezra de wet geheel verloren was en dat die wet in de tijd van veertig dagen hem gedictieerd is. Moeten we de apocriefe boeken dan maar gesloten laten? Is het niet beter alleen de Bijbel te lezen? De Nederlandse Geloofsbelijdenis leert dat de apocriefe boeken wel gelezen mogen worden. A. Rotterdam schrijft in zijn verklaring van de Nederlandse Geloofsbelijdenis 'Niemand veracht den diamant, omdat hij dien in den drek vindt.'

Waarschuwing aan de lezer

Voorafgaande aan de apocriefe boeken is op opdracht van de synode van Dordrecht een waarschuwing aan de lezer opgenomen. Daarin worden vele zaken opgesomd die ons zeer voorzichtig moeten maken met het lezen van de apocriefe boeken. Onjuistheden en zonden worden aangewezen. Maar anderzijds wordt ook gesteld dat er enige goede zaken in gevonden worden. Het gereformeerde standpunt blijkt duidelijk uit het volgende citaat: 'Uit dit alles blijkt klaar dat de voornoemde boeken geen canonieke, maar *Apocriefe Schriften* zijn, die derhalve niet openlijk in de gemeente behoren gelezen te worden, en waaruit, als zijnde menselijke schriften, geen bewijsredenen mogen worden genomen om enig artikel des geloofs te bevestigen, daar ons geloof gebouwd moet worden op het fundament der profeten en der apostelen (Ef. 2:20). Doch overmits daarin ook enige goede spreuken, vermaningen en voorbeelden gevonden worden, zo is het niet geheel ondienstig dat zij persoonlijk soms ook gelezen worden; zo nochtans dat zij, gelijk alle andere menselijke schriften, altijd getoetst moeten worden aan de toetssteen der Goddelijke leringen, welke alleen zijn de canonieke schriften des Ouden en des Nieuwen Testaments.

Leerzame zaken

Ondanks de vele bedenkingen staan er toch behartenswaardige zaken in de apocriefe boeken die overeenstemmen met het Woord Gods. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het gebed van Azaria die met zijn twee vrienden in de oven des bran-

denden vuurs was geworpen. Hij belijdt schuld, zoals we dat ook vaak in de Bijbel aantreffen, (vs. 26-34): 'Geloofd zijt Gij, Heere, Gij God onzer vaders, Uw Naam zij geprezen en verheerlijkt in der eeuwigheid. Want Gij zijt rechtvaardig in alles, wat Gij ons gedaan hebt; en al Uw werken zijn waarachtig, en Uw wegen recht, en al Uw oordelen zijn waarheid. Gij hebt waarachtige oordelen geoefend in al wat Gij over ons gebracht hebt, en over Jeruzalem, de heilige stad onzer vaders, want Gij hebt in waarheid en gericht deze dingen over ons gebracht, om onzer zonden wil. Overmits wij gezondigd en goddeloosheid begaan hebben, toen wij van U afgeweken zijn, en ons in alles hebben bezondigd. En wij hebben Uw geboden niet gehoord, noch gehouden; en hebben niet gedaan gelijk Gij ons geboden hadt, opdat het ons welging. En al wat Gij over ons gebracht hebt, en al wat Gij ons hebt gedaan, dat hebt Gij in een waarachtig gericht gedaan; En hebt ons overgegeven in de handen der goddeloze vijanden, en der allervijandigste afvalligen, en aan een onrechtvaardige koning, die de booste is op de geheel wereld. En nu durven wij onze mond niet open doen, wij zijn een schande en spot geworden voor Uw knechten, en voor allen die U dienen. Doch geef ons niet over ten einde toe om Uws Naams wil, en verstoot Uw verbond niet.' Azaria pleit op de Naam des Heeren, wat onmiskenbaar een Bijbelse zaak is. In de verzen 42-45 lezen we: 'Daarom laat ons niet beschaamd worden, maar doe met ons naar Uw goedertierenheid, en naar de menigte van Uw barmhartigheid. En verlos ons hieruit naar Uw wonderdaden en geef, Heere, Uw Naam eer. En laat niet beschaamd worden allen die Uw knechten kwaad aandoen, en laat hen te schande worden voor alle macht, en laat hun sterkte gebroken worden. En doe hun gewaarworden, dat Gij de Heere zijt, de enige God, Die heerlijk is op de gehele aarde.

N.a.v. De apocriefe boeken, 288 blz., 26,50 euro, Uitgeverij Den Hertog- Houten. Wie wil weten wat er in de apocriefe boeken staat kan in deze keurig verzorgde heruitgave uitstekend terecht. Het boek is een volledige herdruk in aangepaste spelling volgens de oorspronkelijke uitgave van Jacob en Pieter Keur.

Ds. A. van Heteren.

De tijd is door God geschapen. Jij hebt je tijd van God gekregen. Het is vooral genadetijd. Dat geldt ook voor je "vrije tijd". Vrije tijd is voor veel mensen erg belangrijk. Misschien heb je zelf ook wel eens gezegd, toen iemand aan jou vroeg iets voor hem te doen: "Nee, want ik ben nu vrij". Mag dat?

Vrije tijd een gavel?

Bij de schepping heeft de HEERE aan de mens al vrije tijd gegeven, de zevende dag. Op deze dag mocht de mens geen werk doen, maar rusten van al zijn bezigheden. Dat is de zorg van de Schepper geweest. Hij weet wat wij mensen nodig hebben. Wij kunnen niet altijd doorgaan, zonder te rusten. Na de zondeval is dat nog eens extra moeilijk geworden. De HEERE heeft duidelijk te kennen gegeven dat ons werk met veel moeite gepaard zal gaan. Zweet, pijn, oververmoeidheid, teleurstellingen, spanningen, enz. Je hoort mensen wel eens: "Als er geen zondag was, dan ging ik zo door." In de jacht van onze tijd is rust erg belangrijk. Dat geldt ook voor jullie. Ik merk dat jullie het erg druk hebben. Op school wordt er het een en ander van je gevraagd. Misschien heb je 's zaterdags nog een baantje, om wat zakgeld te verdienen. Daarnaast vraagt het kerkenwerk je aandacht. Thuis moet je ook nog je handen uit je mouwen steken. Wat kun je verlangen naar een moment van rust. Die rust heb je nodig, anders gaat het niet goed.

Vrije tijd een opgave!

Naast de dag des HEEREN (waar ik het nu niet over heb, maar later), zul je in de week momenten hebben die jij je vrije tijd noemt. Hoe ga je daar mee om? Ik kan begrijpen dat je na een lange schooldag of werkdag lekker even in een gemakkelijke stoel 'uitzakt'. Dat je je verhaal aan je moeder kwijt wil en geniet van wat lekkers. Zo'n vrijdagmiddaggevoel weet je wel! En dan....? Veel vrije tijd brengt ook een gevaar met zich mee. De bijbel waarschuwt er al tegen. Je kent die woorden wel: ledigheid is des duivels oorkussen. Dat betekent dat de duivel bijna niets te doen heeft, als jij je vrije tijd in verveling doorbrengt. Dan gaat

het zondigen vanzelf. Eerst in onze gedachten, dan in onze daden. Verveeld rondsleren door de stad, lang op bed blijven liggen met een koptelefoon op, luisterend naar drammerige muziek, uren achter de computer of televisie hangen, enz. Zo mag je niet met je vrije tijd omgaan. De HEERE heeft ons vrije tijd gegeven om een ogenblik tot rust te komen, maar vervolgens om er creatief mee om te gaan. Wij zijn rentmeester, ook van onze vrije tijd. We krijgen onze vrije tijd te leen van de HEERE. Als je iets te leen krijgt, behoort je daar zuinig mee om te gaan. Immers, het is de bedoeling dat je het weer teruggeeft aan de wettige eigenaar. Daarom is je vrijetijdsbesteding een opdracht voor het Aangezicht van God. Je bent geroepen om de gaven die de HEERE aan je geeft tot ontwikkeling te brengen. Dat geldt niet alleen op school of op je werk, maar ook tijdens vrije momenten. Je mag het op een zodanige manier doen, dat je er van geniet. Uiteraard niet op een zondige manier. Bijvoorbeeld het bespelen van een muziekinstrument. Dat is een goede vorm van vrijetijdsbesteding. Tegelijkertijd mag en moet je bedenken of je deze gave besteedt tot eer van je Schepper. Helaas zie je dat de vrijetijdsbesteding voor veel jongeren een grote zorg is. Ze ervaren het zelf misschien niet als een probleem, maar de ouders vaak wel. Misschien ben jij niet zo'n jongere die rondhangt in een discotheek, maar denk eens aan hen uit je gemeente die dit wel doen. Hoe zou jij hen op een ander spoor kunnen helpen? Daar wil ik de volgende keer met jullie over nadenken.

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

PERSBERICHT

Winterhulp Kom Over En Help voor extreem winters Oost-Europa

Sinds de Kerstdagen is Oost-Europa in de greep van extreem winters weer. Er is veel sneeuw gevallen en de temperatuur is in verschillende landen zo laag dat er mensen zijn omgekomen.

De opbrengst van de winterhulpactie van Kom Over En Help – tot op heden ruim 440.000,- euro is nu extra hard nodig.

Geïsoleerd

In de landen Bulgarije, Oekraïne, Roemenië, Servië, Moldavië en Wit-Rusland – waar de winterhulp verleend wordt – is veel sneeuw gevallen, heeft het hard gestormd en is het verschrikkelijk koud. In sommige landen zijn temperaturen gemeten tussen de -15 en -25°C. Ds. Teodor Oprenov, secretaris van de Bulgaarse Baptistenunie en contactpersoon van Kom Over En Help in Bulgarije, vertelt dat hij zich niet kan herinneren dat er ooit zoveel sneeuw is gevallen. "Vooral op het platteland is de situatie moeilijk. Dorpen zijn door de sneeuw geïsoleerd en niet bereikbaar. De vrachtwagens die het brood naar de dorpen brengen, kunnen er nu niet komen. Er zijn maar weinig mensen die een eigen voorraad hebben, waarvan ze lang kunnen leven. Door de sneeuw is de elektriciteit uitgevallen en zijn de waterleidingen bevroren. Het is twintig jaar geleden dat het zo hard heeft gevoren!"

Winterhulpactie

Volgens ds. Opreno is de winterhulp van Kom Over En Help in deze situatie hard nodig. De stichting stuurt de plaatselijke kerken geld, waarvan zij voedselpakketten samenstellen en een bijdrage geven in de verwarmingskosten. Oprenov: "De verwarming is voor de meeste mensen de grootste zorg. De prijzen van elektriciteit, verwarming en warm water zijn door de regering schrikbarend verhoogd, terwijl de lonen en uitkering niet verhoogd zijn, 60 tot 80% van de uitkering van de bejaarden gaat op aan deze kosten met het gevolg dat zij geen voedsel kunnen kopen".

De winterhulp is gericht op ouderen, arme gezinnen, alleenstaande moeders, straatkinderen en kindertehuizen en verloopt via de plaatselijke kerken. Leden uit de gemeente van ds. Oprenov delen voedselpakketten uit aan alleenstaande moeders en ouderen. In de pakketten zitten de meest nodige levensmiddelen, zoals bloem, kaas, vlees, rijst en bonen. "Door deze voedselpakketten hebben zij weer tien dagen te eten. Bij het bezorgen van de pakketten hebben we hen uitgenodigd voor het bijwonen van de kerkdienst tijdens de Kerstdagen. Velen van hen hebben de dienst

bezoekt en het Evangelie gehoord. De ouderen die door de sneeuw niet naar de kerk konden komen, kregen een evangelisatieboekje".

De opbrengst van de winterhulpactie die in Nederland in oktober 2001 onder het motto "Vul de boodschappentas" van start ging, is boven verwachting hoog. Voor € 45,- of voor € 9,- per maand kunnen sponsors de Oost-Europeanen de winter doorhelpen. Dit bedrag is voldoende voor maandelijks een tas vol levensmiddelen en een bijdrage in de verwarmingskosten. Tot nu toe vulden donateurs van de winterhulpactie gezamenlijk bijna 49.000 boodschappentassen.

PERSBERICHT

De generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland benoemde op 3 oktober 2001 dr. G.C. den Hertog te Leiden tot hoogleraar voor de vakken ethiek, apologetiek, evangelistiek en inleiding theologie aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn. Daarmee werd een historisch besluit genomen; tot dat moment waren er vijf hoogleraarposten aan deze Universiteit. Met name het vakkenpakket van prof. dr. W.H. Velema – die in 1995 geëmeriteerd werd – was te veelomvattend om nog door één persoon te laten doceren. Prof. Den Hertog werd geboren te Mijdrecht op 25 augustus 1949. Na zijn theologische studie, achtereenvolgens in Utrecht, Apeldoorn en Kampen (Oudestraat) werd hij in 1974 predikant te Kornhorn en in 1980 te Leiden. In 1989 promoveerde hij aan de Joh. Calvijniacademie te Kampen bij prof. dr. J.T. Bakker op de theologie van Hans Joachim Iwand. In de loop der jaren heeft hij vele kerkelijke functies bekleed, waaronder het curatorschap van de Theologische Universiteit. Ook zijn er verschillende publicaties van zijn hand verschenen in boekvorm en in theologische of kerkelijke periodieken.

Prof. Den Hertog is op 1 december 2001 met zijn werk in Apeldoorn begonnen. Binnenkort zullen de installatie en inauguratie plaatsvinden. De installatie in een bevestigingsdienst, te houden D.V. op donderdag 7 februari 2002 te 20.00 uur in de Chr. Geref. Barnabaskerk, Canadalaan 25 te Apeldoorn; in deze kerkdienst zal voorgaan de president-

curator, ds. J. Westerink. Vervolgens de inauguratie op vrijdag 8 februari 2002 te 14.30 uur, eveneens in de Barnabaskerk; de oratie draagt als titel: *Hoop doet leven. Over de relatie van eschatologie en ethiek*. Na afloop van deze laatste plechtigheid wordt er een receptie gehouden in de gemeenschapsruimte van de Theologische Universiteit, Wilhelminapark 4 te Apeldoorn.

KLUNDERT

Daar onze gemeente te Klundert op 18 mei 1927 geïnstitueerd mocht worden hopen wij het 75-jarig bestaan te gedenken met een herdenkingsdienst, gevolgd door een receptie op D.V. zaterdag 1 juni 2002.

De dienst zal plaatsvinden in ons kerkgebouw en de receptie in het aangrenzende verenigingsgebouw.

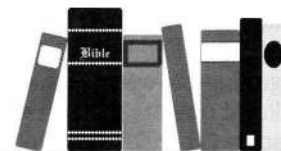
De aanvang van de dankdienst is gepland 14.30 uur en die van de receptie 16.00 uur.

Gaarne willen wij de oud-leden en andere belangstellenden voor deze gelegenheid uitnodigen.

*De Kerkenraad van de
C.G.K. te Klundert*

REGIONALE BEZINNINGSKRING CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK PNIEL

Op D.V. 6 februari hopen we opnieuw een bezinningsavond te beleggen. Op deze avond hoopt Ds. P. den Butter uit Middelharnis te spreken over het thema: "De blijvende waarde van de belijdenis!" Wij nodigen iedereen uit om te komen! Jong en oud zijn van harte welkom op deze avond, welke zal gehouden worden in een bijzaal van de Christelijke Gereformeerde Kerk "Pniel" te Veenendaal, Tuinstraat 133. Deze avond zal beginnen om 19.45 uur. Indien u van deze avond of van de vorige avond een bandje zou willen bestellen, kunt u contact opnemen met één van onderstaande personen. De kosten van het bandje zijn 2,50 Euro (5,5-NLG). Voor meer inlichtingen kunt u altijd contact opnemen met iemand van het bestuur: dhr. J.W. Overeem (voorzitter) 0318-519404 of dhr. J.C. Pronk (secretaris) 0318-543795.

BOEKBESPREKINGEN

Ziet, de Bruidegom komt!

Ds. D.J. Budding, ds. P. den Butter, ds. M.M. van Campen, ds. A.A. Egas, ds. A. Kort, ds. A. Moerkerken, ds. T. Ouwerkerk en ds. W. Silfhout. Het boek bevat 163 blz., kost 14 euro en is uitgegeven bij Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes.

In de Bijbel wordt meerdere malen gesproken over de wederkomst en zaken die daarmee samenhangen. In de tekenen der tijden beluisteren we de naderende wederkomst van Christus. Gods kinderen wacht een heerlijke toekomst. Er zal geen verdrukking meer zijn. Het geweld van de antichrist zal niet meer gevonden worden. De vijanden Gods wacht de eeuwige ondergang. Als het goed ligt ziet de Bruidskerk uit naar de dag van de wederkomst: "Ja, kom, Heere Jezus." Het keurig verzorgde boek handelt over deze zaken. Na een inleiding volgen er acht hoofdstukken: 1. De toekomst tegemoet. 2. Het verlangen naar de hemel. 3. Maranatha. 4. Christus komt terug! 5. De Ruiter op het witte paard. 6. De jongste dag. 7. De hemel. 8. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Ook de vragen die op deze avonden gesteld werden zijn gepubliceerd met de gegeven antwoorden. Zo wordt heel wat stof in dit boek aangeboden.

De gepubliceerde lezingen zijn gehouden op SRB-avonden. Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de stichting heeft het SRB-bestuur besloten dit goed verzorgde boek uit te laten komen. Wij kunnen de tijd van de wederkomst niet bepalen. We lezen dienaangaande op blz. 151 en 152 "De tijd van de wederkomst ligt in Gods souvereiniteit. Hij alleen weet de dag van Zijn verschijning op de wolken. Dan gaat Petrus echter de gelovigen verder onderwijzen. Als het lang lijkt te duren, moeten zij leren dat hun denkbeeld van tijd niet valt toe te passen op God. "een dag bij den Heere is als duizend jaren, en duizend jaren als een dag." (2 Petrus 3:8b). Wanneer God de wereld nog laat voortbestaan, heeft Hij daar Zijn wijze bedoeling mee. De tijd die God nog geeft, is gevuld met lankmoedig-

heid. Daarbij waarschuwt Petrus echter dat Gods geduld niet eindeloos is. De tijd gaat snel voorbij. De dag des Heeren komt onverwacht, als een dief in de nacht. Dit geldt ook voor ons. Sta je daarbij stil? Het is nu nog genadetijd."

Bron van licht en leven, 8,12 euro, Den Hertog- Houten.

Een fraai uitgevoerd gedichtenbundeltje met gedichten van onder ons bekende dichters: ds. Ledeboer, Regina Kleisen, J.H. Gunning Jhzn., Jo van Veen Nusmeijer, Jan luyken, Jacqueline van der Waals, Willem de Merode, Hieronymus van Alphen, Gerhard Tersteegen e.a. Op de linkerpagina zijn illustraties opgenomen.

J.C. Ryle, **Hoe gaat het met u?** 118 blz., 13,57 euro, Den Hertog- Houten.

Het keurig uitgevoerde boek bevat enkele tractaten van de hand van J.C. Ryle van Liverpool. Op eenvoudige, directe, Bijbelse wijze worden diverse zaken aan de orde gesteld. Persoonlijk leed is de schrijver niet bespaard gebleven. Drie echtgenotes ontvielen hem door de dood en hij wist uit ervaring wat armoede was. Het boek handelt eerst over bekering. Dan komt de rechtvaardiging aan de orde. Vervolgens wordt de vraag onder ogen gezien: 'Hoe gaat het met u?' Dan volgt een hoofdstuk over de hoop en tenslotte een hoofdstuk over de nodiging van Christus uitgaande van Matth. 11 vers 28. De schrijver is

ernstig en waarschuwt indringend. We geven een citaat van blz. 48: *Laat mij, in de tweede plaats, een ernstige waarschuwing mogen geven aan ieder lezer van dit stuk die weet dat hij geen vrede met God heeft. U bent niet gerechtvaardigd! U hebt geen vrede! Denk er een ogenblik over na hoe vreselijk groot het gevaar is waarin u verkeert! U en God zijn geen vrienden. De toorn van God blijft op u. God is iedere dag boos op u. Uw wegen, uw woorden, uw gedachten, uw daden zijn een voortdurende belediging van Hem. Alle zijn ze onverzoend en onvergeven. Ze bedekken u van hoofd tot voeten. Ze dagen Hem iedere dag uit om u uit te roeien. Het zwaard dat de pretmaker boven zijn hoofd zag hangen, is maar een zwakke voorstelling van het gevaar van uw ziel. Er is maar een schrede tussen u en de hel. Over het komen tot Jezus schrijft Ryle op blz. 107 en 108 *Komen tot Christus is komen tot Hem met het hart door een eenvoudig geloof. Geloven in Hem is komen tot Hem en komen tot Hem is geloven in Hem. Het is de daad van de ziel die plaatsheeft wanneer een mens, terwijl hij zijn eigen zonde voelt en wanhoopt aan ieder andere mogelijkheid om gered te worden, zichzelf aan Christus toevertrouwt om zalig te worden, het waagt op Hem, Hem vertrouwt en zichzelf geheel op Hem werpt. Wanneer een mens zich leeg tot Christus wendt om vervuld te mogen worden, ziek om genezen te mogen worden, hongerig om verzadigd te mogen worden, dorstig om verfrist te mogen worden, behoeftig om rijk gemaakt te mogen worden, stervend om het leven te mogen ontvangen, verloren om gered te mogen worden, schuldig om vergeving te ontvangen, met zonden bevlekt om gereinigd te worden, met**

de belijdenis dat alleen Christus zijn behoeften kan vervullen- dan komt hij tot Christus. Wanneer hij Christus gebruikt zoals de Joden de vrijstad gebruikten, zoals de hongerige Egyptenaren Jozef gebruikten, zoals de stervende Israelieten de koperen slang gebruikten, dan komt hij tot Christus. Het is het vluchten van een lege ziel tot een volle Zaligmaker. Het is alsof een drenkeling een hand uitsteekt om geholpen te worden. Het is alsof een zieke een genezend medicijn ontvangt. Dit, en niet meer dan dit, is komen tot Christus.

De bedelaar stierf, W. Visser en L. Vogelaar, 73 blz., 10,5 euro, Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, tel. 0113-230340.

Het boek handelt over het leven en sterven van Rens Vogelaar (1968-1980). Rens stierf toen hij 11 jaar was. Zijn leven, ziekte en sterfbed worden beschreven. Weergegeven wordt dat na een zware strijd de Heere bij het naderen van de dood volkomen uitkomst heeft gegeven. Dit maakte diepe indruk op degenen die dat meemaakten. Rens was een zoon van A.D. Vogelaar en was dooplid van de Gereformeerde Gemeente van Dordrecht. Ds. C. Vogelaar schreef een Woord vooraf. We willen besluiten met het slot van zijn voorwoord: 'Het is mijn wens dat de Heere dit werkje, in een tijd waarin zo weinig wordt gehoord van Gods genadewerk in zondaarsharten, wil zegenen, tot jaloersmaking ook van onze jeugd, tot onderwijs en vertroosting van woestijnreizigers. Bovenal tot eer van Hem Die zondaren zalig maakt en Die in deze tijd dit werk nog steeds verheerlijkt, ook in de harten van kinderen.'

Dagboeken.

Evert Kuijt, **Elkedagboek**, Kleine overdenkingen aan de hand van een Schriftgedeelte, voor kinderen vanaf ongeveer 8 jaar, f. 14,75, Uitgeverij De Banier- Utrecht.

H. van Dam, **Hoort Zijn stem**, Dagboek bestemd voor jongeren van ongeveer 12 jaar en ouder. Iedere maand staat een persoon uit de Heilige Schrift centraal. Achterin staan stukjes voor de christelijke feestdagen, die niet op een vaste datum vallen, 13,39 euro, Uitgave Den Hertog- Houten.

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk

Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

**Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten**

Verzending door heel Nederland

TEXEL:

Ruim gelegen 6-8 pers. bungalows, 3 sl.k. wasm. en 4-6 pers. stacaravans, 2 sl.k douche.

Bel voor de folder:
0222-318391.

**Vakantieoord
De Verrassing**

Bijkorfweg 6 Oosterend.